

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie protestu wyborczego J. C.
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
z udziałem Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji
Wyborczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych 30 czerwca 2025 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

Aleksander Stępkowski Adam Redzik Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

1. J.C. (dalej także: Wnosząca protest), 16 czerwca 2025 r. wniosła protest przeciwko ważności wyborów Prezydenta RP przeprowadzonych w dniu 1 czerwca 2025 r. domagając się stwierdzenia nieważności ich nieważności we wszystkich okręgach wyborczych z powodu sfałszowania głosów w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w gminie K. i ponowne przeliczenie głosów w ww. obwodowej komisji wyborczej.
2. Prokurator Generalny wniósł o uznanie protestu wyborczego za zasadny, ale bez wpływu na wynik wyborów.

3. Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej wyraził opinię, że nawet jeśli doszło do wskazywanych przez Wnoszącą protest nieprawidłowości, to nie miały one wpływu na wynik głosowania.

II.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

II.1. Wolne, równe, powszechne i bezpośrednie wybory realizowane w głosowaniu tajnym są świętem i istotą demokracji, stanowiąc emanację kluczowej zasady ustrojowej Rzeczypospolitej Polskiej z art. 2 Konstytucji RP. To w akcie wyborczym każdy uprawniony realizuje swoje prawo do partycypacji we władzy; wyboru swoich przedstawicieli czy też głowy państwa – Prezydenta RP. Wybory muszą być zatem przeprowadzone w sposób gwarantujący, że głosy wyborców zostaną policzone zgodnie z prawem, a wszelkie mogące wystąpić nieprawidłowości i przestępstwa związane z aktem wyborczym zostaną wyjaśnione. Szczególnym instrumentem służącym każdemu wyborcy jest protest wyborczy, który – w przypadku wyborów do Sejmu RP, Senatu RP oraz na urząd Prezydenta RP, zgodnie z Konstytucją RP, wnosi się bezpośrednio do Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy rozpoznaje je a następnie rozstrzyga o ważności wyborów. Ten model ustrojowy sądowej kontroli wyborów do głównych organów władzy jest utwierdzony polską szczególną tradycją sięgającą Konstytucji RP z 17 marca 1921 r. (art. 19). –

II.2. W przypadku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru na zasadach określonych w ustawie. Zasady te zostały zawarte w przepisach ogólnych art. 82 i art. 83 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (dalej także: k.wyb.) oraz – w odniesieniu do wyborów Prezydenta RP – w przepisach szczególnych art. 321-323 k.wyb.

II.3. Materialnoprawne podstawy protestu wyborczego określone zostały natomiast w art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb., zgodnie z którym przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

II.4. Katalog podmiotów uprawnionych do wniesienia protestu został zawarty w art. 82 § 4 i 5 k.wyb. zgodnie z którym protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania, przewodniczący właściwej komisji wyborczej i pełnomocnikowi wyborczemu.

II.5. Wymagania formalne protestu określono w art. 321 k.wyb., zgodnie z którym protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 14 dni od dnia podania wyników wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą (dalej także: PKW), przy czym nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego (§ 1).

II.6. Protesty wyborcze składa się do Sądu Najwyższego osobiście (wyjątek od zasady reprezentacji przez profesjonalnego pełnomocnika) lub przez pełnomocnika. Zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w proteście zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera owe zarzuty. Z uwagi na to, że protest wyborczy jest środkiem procesowym o indywidualno-konkretnym charakterze, należy konkretnie wskazywać w nim naruszenia i przedstawiać dowody ich popełnienia, a co najmniej uprawdopodobnić prawdziwość zarzutów.

II.7. Możliwość rozpoznania protestu wyborczego warunkowana jest wskazanymi wyżej wymogami, ale ponadto protest musi spełniać minimalne warunki pisma

procesowego określone w art. 126 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm., dalej także: k.p.c.). Protest wyborczy to pierwsze pismo w sprawie, wobec czego powinien zawierać m.in. numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) lub numer identyfikacji podatkowej (NIP) wnoszącego protest (odpowiednio art. 126 § 2 pkt 2 k.p.c.). Podkreślić też należy, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawach z protestów wyborczych nie wzywa się do usunięcia braków formalnych, a przepisy art. 130 § 1-2 oraz art. 130^{1a} § 1-3 k.p.c. nie mają zastosowania (uchwała Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r., I NZP 8/23).

II.8. W analizowanym proteście prawidłowo podano dane osobowe Wnoszącej protest, w tym numer PESEL. Wnosząca protest przedstawiła również dowód w postaci wydruku protokołu do głosowania w obwodzie w wyborach prezydenta RP przeprowadzonych 18 maja 2025 r. (dalej także jako: protokół z pierwszej tury głosowania).

Na podstawie treści uzasadnienia protestu oraz dowodu przedstawionego przez Wnoszącą protest, nie można jednoznacznie stwierdzić czy zgłaszane przez nią nieprawidłowości dotyczą głosowania przeprowadzonego 18 maja 2025 r. czy też głosowania ponownego. O ile bowiem należy zgodzić się z Wnoszącą protest, że liczba wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia wskazana w protokole z pierwszej tury głosowania wynosiła „0”, to jednak z przeprowadzonej przez Sąd Najwyższy analizy protokołu głosowania powtórnego (sporządzonego w tej samej obwodowej komisji wyborczej) wynika, że 1 czerwca 2025 r., liczba wyborców głosujących na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania to 101.

To na Wnoszącej protest spoczywał ciężar uprawdopodobnienia podnoszonych przez nią zarzutów i wskazania konkretnie, o które głosowanie chodziło. Wnosząca protest nie doprecyzowała, którego głosowania dotyczą zarzuty, a w treści protestu napisała, że jest on „przeciwko ważności wyborów Prezydenta RP przeprowadzonych w dniach 18 maja i 1 czerwca 2025 r.”. Załączony do protestu protokół dotyczy tylko głosowania z 18 maja 2025 r.. Drugi

protokół, z głosowania z 1 czerwca 2025 r., został dołączony do akt zarządzeniem z 30 czerwca 2025 r.

II.9. Niezależnie od powyższego wskazać należy, że Wnosząca protest w żaden sposób nie uprawdopodobniła, że przywołane przez nią okoliczności miały wpływ na wynik wyborów.

II.10. Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy, na podstawie art. 322 § 1 zd. 1 k.wyb. w zw. z art. 321 § 3 k.wyb., orzekł jak w sentencji.

Aleksander Stępkowski Adam Redzik Paweł Wojciechowski

sk

[r.g.]